

INTERVIEWS | 30 JANUARI 2023

AMSTERDAM 2030: KLIMAATNEUTRAAL, CIRCULAIR, GROEN EN GEZOND

Auteur: Drs. Nicole Engel-de Groot RA – Nick Bartman CIA CISA

Beeld: Tobias Kordt - Gaurav Jain

Leestijd: 6 min

De gemeente Amsterdam verduurzaamt! Dat uit zich niet alleen in klimaatdoelstellingen maar ook in doelstellingen voor een circulaire economie en een brede welvaart voor de Amsterdammers. Pien Bakker, manager duurzame organisatie Green Office, en Eveline Jonkhoff, manager team Strategie van de afdeling Duurzaamheid, over hoe Amsterdam dit wil bereiken.

Wat doet de Green Office?

Pien Bakker (PB): “De Green Office houdt zich bezig met alles wat binnen de eigen organisatie aan verduurzaming wordt gedaan. Enkele typische processen die te maken hebben met interne verduurzaming zijn het inkoop- en transportproces. De Green Office werkt langs drie lijnen aan de realisatie van het duurzaamheidsbeleid voor de eigen organisatie.”

Welke drie lijnen?

AUDIT

MAGAZINE

PB: “Allereerst monitoring van onder andere de CO₂-uitstoot en circulariteit om inzichtelijk te maken in hoeverre de maatregelen die worden uitgevoerd door de verschillende directies in de organisatie in overeenstemming zijn met het huidige duurzaamheidsbeleid en hoe dit bijdraagt aan het behalen van onze duurzaamheidsdoelen. Ten tweede advisering. We hebben een actieve adviserende rol bij de totstandkoming en de uitvoering van ons duurzaamheidsbeleid. Ook adviseren we bij grote inkooptrajecten. Ten derde duurzaam denken en doen. We gaan actief met collega’s aan de slag en stimuleren en ondersteunen ze bij het vertalen van de gemeentelijke klimaatdoelstellingen naar hun dagelijks werk om zo het draagvlak te verbreden en meer beweging te creëren op het gebied van duurzaamheid. Daarnaast fungeren we in deze rol als kennis- en ontmoetingsplatform. Onze eigen organisatie moet in 2030 100% circulair en CO₂-neutraal zijn.”

Pien Bakker, gemeente Amsterdam: “Onze eigen organisatie moet in 2030 100% circulair en CO₂-neutraal zijn”

Wat zijn de gemeentelijke doelen?

PB: “Er zijn vijf doelen gesteld die moeten leiden tot een duurzame gemeentelijke organisatie in 2030. Dat zijn:

1. maximale energiereductie en maximale energieopwekking;
2. volledig CO₂-neutrale bedrijfsvoering;
3. volledig circulaire bedrijfsvoering en maximaal circulair materiaalgebruik in de openbare ruimte;
4. klimaatbestendige gebouwen en terreinen;
5. duurzaam denken en doen van de Amsterdamse ambtenaren.”

En wat doet de afdeling Duurzaamheid?

Eveline Jonkhoff (EJ): “We werken als team en afdeling samen met vele collega’s, bewoners en bedrijven aan de verduurzaming van de stad. Dat is een lange termijn majeure transitie. Specifiek vanuit het team Strategie sturen we op de samenhang in de uitvoering van deze lange termijn transitie opgave. Zo streven we naar een vermindering van de CO₂-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030, en 95% in 2050. Vóór 2040 is de stad aardgasvrij en over tien jaar hebben we alleen nog uitstootvrij vervoer over de weg en over het water. In 2050 is Amsterdam een circulaire stad, alles wat we produceren en consumeren is herbruikbaar. We willen ook een stad zijn die goed omgaat met de effecten van klimaatverandering zoals wateroverlast, toenemende perioden van droogte en hitte, en verandering van biodiversiteit.”

Hoe is de afdeling georganiseerd?

EJ: “In totaal werken er een kleine 180 collega’s binnen de afdeling. Er zijn teams die zich richten op de circulaire economie, de energietransitie gebouwde omgeving of op een groene en gezonde stad. Binnen het team Strategie zijn we verantwoordelijk voor de integrale sturing op het realiseren van onze doelen voor 2030, 2040 en 2050. Zo werken we aan afdelingsbrede producten zoals een stedelijke innovatieagenda duurzaamheid, plan van aanpak voor participatie/samen stad maken, strategische agenda lobby & netwerken, en laten we bijvoorbeeld onderzoek doen naar

de ruimtelijke impact van onze duurzaamheidstransities.”

Eveline Jonkhoff: “We zijn nu bezig met een isolatieoffensief. Daarin willen we snelheid. Maar als we het ook circulair willen doen, kan dat misschien minder snel”

De stad omarmt de donuteconomie. Hoe uit zich dat?

EJ: “Dit zit eigenlijk al impliciet in ons volledig duurzaamheidsbeleid. We willen niet alleen circulair, groen en klimaatneutraal zijn, ons overkoepelende doel, onze ‘moon shot’, is een brede welvaart voor iedereen. Met brede welvaart kijken we naar de ontwikkelingen op het gebied van klimaat, natuur en milieu, onderwijs, sociale zekerheid, veiligheid en zorg. Het uitgangspunt is dat we voldoende hebben aan één planeet en tegelijkertijd het sociaal fundament versterken. We werken aan klimaatneutraliteit, meer wind- en zonne-energie, circulariteit om zo binnen de planetaire grenzen te blijven. En aan de andere kant werken we eraan dat iedereen mee kan doen. Betaalbaarheid van de energierekening is zo’n voorbeeld.”

Zijn er wel eens tegenstellingen in de doelstellingen?

EJ: “Ja het kan dat keuzen die je maakt op een aspect effect hebben op andere aspecten. Zo zijn we nu bezig met een isolatieoffensief. Daarin willen we snelheid. Maar als we het ook circulair willen doen, kan dat misschien minder snel. Daarin moeten we dan afwegingen maken.”

PB: “Een andere tegenstelling, althans dat wordt vaak zo gevoeld, is dat een duurzame keuze een dure keuze is. Dat ligt er maar aan hoe je het ziet en wat de definitie van duur is. Als het klimaat verslechtert door een niet-duurzame keuze is dat uiteindelijk een hele dure rekening voor Amsterdam en de wereld.”

Eveline Jonkhoff, gemeente Amsterdam: “Wat we nodig hebben is wetgeving die de transitie ondersteunt en innovatie. “

Werken jullie ook met KPI's?

EJ: “We hebben, zoals eerder genoemd, kwantitatieve doelstellingen op de reductie van CO₂-uitstoot, we streven naar een aardgasvrije en circulaire stad en een 50%-reductie van het gebruik van nieuwe grondstoffen in 2030. Daarnaast nemen we afscheid van fossiele energie zoals olie, aardgas en kolen en gaan we over op 100% duurzaam opgewekte energie. Bovendien worden we klimaatadaptatief; we richten de stad zo in dat we de gevolgen van klimaatverandering goed kunnen opvangen. Dit is ook te lezen op onze [website](#).”

PB: “Voor de gemeentelijke organisatie hebben we net een nulmeting gedaan om de circulariteit en CO₂-uitstoot per directie te meten. Met deze informatie sturen we bij op de maatregelen om in 2030 een organisatie te zijn met CO₂-neutrale én circulaire bedrijfsvoering.”

Wat heeft de gemeente tot op heden bereikt?

EJ/PB elkaar aanvullend: “Dat is een tweeledige vraag: enerzijds zijn er in de loop der jaren nieuwe doelstellingen bijgekomen. Circulaire economie is relatief nieuw en in 2014 voor het eerst aan de agenda toegevoegd. Tegelijk werkt sinds 2006 de gemeente Amsterdam sinds 2006 aan een energietransitie. Gezien de urgentie is het nodig om te versnellen op het geheel van onze transitie. Op onze [website](#) is terug te lezen wat we tot op heden bereikt hebben. Op alle schaalniveaus is nu echt voelbaar dat dit de majeure transitie is van onze tijd.”

Pien Bakker: “Gedragsverandering kost tijd en is nodig om het oude echt los te laten. Gedragsverandering om bijvoorbeeld te kiezen om te repareren in plaats van nieuw te kopen”

Hoe staat de gemeentelijke organisatie ervoor?

PB: “In 2030 willen we dat de gemeentelijke organisatie klimaatneutraal is. We hebben de afgelopen jaren grote stappen gezet met het verduurzamen van onze panden, het inkopen en opwekken van schone energie en brandstoffen en het verduurzamen van ons wagenpark. Zo rijden er veel vuilniswagens rond op biodiesel en sinds dit jaar zelfs een aantal op elektriciteit. Verder is 75% van onze straatverlichting LED. Maar we zijn er nog niet, alle inzet blijft nodig om de doelen te halen. Het vergt niet alleen ander energiegebruik, maar ook anders kijken naar bedrijfsprocessen om minder energie te verbruiken. We zitten in een periode van transitie waarin veel onzeker is en verandert, en tegelijkertijd willen we onze stad en onze dienstverlening voor de Amsterdammers op peil houden.”

Wat zijn de grootste hindernissen?

EJ: “We hebben niet alles in eigen hand. We hebben ook het Rijk en Europa nodig om doelstellingen te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld om aan fundamentele knoppen te draaien, door bijvoorbeeld het vergroenen van ons belastingstelsel. Een verschuiving van belasting op arbeid naar grondstoffen is nodig. Een reële prijs voor CO₂ is hiervoor een eerste belangrijke stap. We hebben te maken met wetgeving die op punten niet voldoet, zoals materiaal dat toegepast mag worden in de gebouwde omgeving. Er is een tekort aan mensen en materialen. Het is moeilijk om te voorspellen hoe de transitie verder gaat lopen. Wat we nodig hebben is wetgeving die de transitie ondersteunt en innovatie. Dit hebben we niet zelf volledig in de hand, maar kunnen we wel stimuleren, aanjagen en faciliteren.”

AUDIT

MAGAZINE

Hoe zou u dit moment omschrijven?

PB: “Op dit moment bevinden we ons op het kantelpunt van ‘de transitiecurve’. Het punt van afbreken van het oude systeem en het opbouwen van het nieuwe systeem. Gedragsverandering kost tijd en is nodig om het oude echt los te laten. Gedragsverandering om bijvoorbeeld te kiezen om te repareren in plaats van nieuw te kopen. Om minder energie te gebruiken door de verwarming lager te zetten. Andere vervoersmiddelen te kiezen. Op dit moment zitten we in de fase waarin die stap gemaakt wordt.”

Zijn jullie nog hoopvol?

EJ: “Zeker! Er zijn veel ambitieuze initiatieven en de gemeente heeft een ambitieus college van burgemeester en wethouders. Er is nu een enorme drive en momentum. Dit moet en zal lukken.”

Rijmen langetermijndoelstellingen met elke vier jaar verkiezingen?

EJ: “Tot op heden is er altijd oog geweest voor duurzaamheid. Elke vier jaar opnieuw is er een ambitieus college aan het roer. Dat zien we ook op de lange termijn terugkomen. Vanaf 2006 is duurzaamheid onderdeel van de agenda en elke verkiezingen zien we een nieuw college met stevige ambities.”

AUDIT

MAGAZINE

Over

Pien Bakker werkt sinds 2009 voor de gemeente Amsterdam, onder andere als programmamanager voor duurzame projecten in de openbare ruimte, interim-teamleider bij de afdeling Duurzaamheid en nu als interim-manager duurzame organisatie Green Office.

Eveline Jonkhoff werkt sinds 2008 voor de gemeente Amsterdam, onder andere als strategische adviseur Duurzaamheid en programmamanager Circulaire Economie. In die rol is zij verantwoordelijk voor Amsterdam Circulair met het eerste stadsportret gebaseerd op de donuteconomie. Sinds april 2021 is Jonkhoff teamleider Strategie bij de afdeling Duurzaamheid, directie Ruimte en Duurzaamheid.

Tags: ESG

Bron url: <https://auditmagazine.nl/interviews/amsterdam-2030-klimaatneutraal-circulair-groen-en-gezond/>